

N.F.S. Grundtvig "Til Directionen i det Kongelige Selskab for Norges Vel"

Offentliggjort første gang i *Grundtvigs Værker* version 1.24, november 2024

Denne pdf er en læseversion af værket uden kommentarer. Værket findes digitalt med punktkommentarer, indledning, tekstredigering og faksimiler på www.grundtvigsværker.dk

Tekstkilder

A *Førstetrykket*, 1812 (SJ: 197)

Teksten er etableret af Jon Tafdrup

Punktkommentarer, indledning og tekstredigering er skrevet af Jon Tafdrup, redigeret af Krista Stinne Greve Rasmussen og Kim Steen Ravn

Tilsyn ved punktkommentarer og indledning ph.d. Vibeke A. Pedersen

PDF ved Kim Steen Ravn

Copyright: *Grundtvigs Værker* 2024

|A:416

"Udbye ved Præstøe, den 24de Juni 1812.

Til Directionen i det Kongelige Selskab for
Norges Vel.

Ved at modtage den høie Directions meget ærede Brev af 6te dennes, erfarer jeg, at Høisamme gunstigst har optaget mine Tilbud om Medvirkning efter Evne og Leilighed ved den Udgave af *Snorros Krønike*, som foranstaltes til menig Mands Brug.

Saa vel Directionens hædrende Tillid, som |A:417 Selskabets Tredie Classes Anmodning gjør det til min Skyldighed, i Forveien at opgive de Grundsætninger, jeg maa følge saavel ved Versenes Valg som deres Oversættelse, paadet jeg ei siden skulde synes at have misbrugt Tilliden, eller skuffet billige Forventninger; men, da Verkets Bestyrelse er overdraget til Selskabets Kjøbenhavnske Afdeling, mener jeg, det er passeligt til Samme at indsende min Erklæring desangaaende.

Hvad mit andet Tilbud, om at fortsætte *Snorros Krønike*, angaaer, da ligesom det efter Directionens Dom synes at ligge udenfor det nærværende Verks Plan, maa jeg herved tage det aldeles tilbage. Det burde jeg allerede, fordi et saadant Arbeide i min Stilling var saare voveligt, om ikke umuligt; men jeg vil udbede mig Directionens Tilladelse til kortelig at ytre mine Tanker om en

saadan Fortsættelse i det Hele.

I den grundige Undersøgelse om Almuens Oplysning, som vi endnu savne, og som maaskee var vor Tidsalder med sine Fordomme unyttig, vilde det første Capitel sikkerlig afhandle Religionen, og det Andet Historien, da den næst hiin, eller rettere i Forening med den, meest kan vente almeen Modtagelighed og stifte almeen Nytte. Her vil jeg kun bemærke, at, ligesom det i alle Henseender er min faste Overbeviisning, at den eneste lovlige Forskjel imellem Stændernes Oplysning er Glassenes Slibning efter Øinenes adskillige Vilkaar, saaledes bør Almuen paa sin Maade komme til at see det Samme i Historien, som vi. Saaledes var det, da *Peder Clausens Snorro* udgik, og da kunde det sagtens være; thi dengang var ikke den brede Kløft tilstede, som nu adskiller Stændernes Sprog og Synsmaade; begge udgik for Alle fra Bibelen, og lempede sig selv efter de uvæsentlige Adskilligheder. An|A:418derledes blev det i den nyere, saakaldte oplyste Tid: den forandrede Synsmaade maatte næst Religionen vissest træffe Historien; de Boglærde læste den ei længer til Tidskort, Fædres Ihukommelse og Stadfæstelse i Fædrelands-Kjærlighed, langt mindre for at see Guds underlige Førelser og retfærdige Domme; man læste den enten for at nære sin Tvivlesyge, eller for at kunne bramme med Kundskab om en Hob Ting, der nu engang vare skede, eller for at overbevise sig om, at Tilfælde og en blind Hendelse styrer Alt. Paa samme Tid begyndte Almuen, som paa sin Maade altid følger de andre Stænder, mangansteds at lægge sine gamle Krøniker under Bænken *tilligemed Bibelen*, og hvor de ei gjorde det, skreg man over Mørke og Ammestue-Fortællinger, løgnagtige Krøniker o. s. v. I den Rumfordske Suppe af allehaande Kundskabsbillinger, hvormed det aandelige Fattigvæsen nu vilde bespise Menigmands Sjele, vilde man nu ogsaa blande lidt Historie, for at sætte Smag paa Retten; men, da den for alting skulde være reensmagende som Vand, opløste man Historien omhyggelig, og lod Kraften dampe ud saalænge, til man fik et Navneregister eller en løgnagtig moralsk Fortælling. At Almuen, allerede utidig til aandelig Mad, herved vilde faae Modbydelighed for alt Saadant, var ligefrem; og saaledes seer det ud hos os, hvor *Saxo* neppe findes hos een Bondemand, og Fædres Minde er hartad aldeles udsløttet. Anderledes veed jeg, det er mangansteds i Norge (saavel som i Nørrejylland), og, ved at udgive *Snorro*, viser det Kongelige Selskab, at det ei hylder Døgnets Drømme om Oplysning. Imidlertid, det vilde være en skuffende Mening, at den forsvundne Tid kan komme tilbage; Normanden, som er stolt af sine Fædre, vil vist, saalænge han er |A:419det, holde *Snorro* i Ære, men dennes Krønike kan ingenlunde opfylde Tidens retmæssige Fordringer til en Historie. Saa vildfarende den Oplysningsvei end er, vi have vandret paa, har den dog ved Guds faderlige Styrelse ledet os til Lægedomsurter, som

groe ved Siden af de giftige, og overgaae dem i Styrke som det Himmelske det Jordiske. Den ypperste af disse er visselig Historien, saaledes som den først nu kan forstaaes; thi den er nu bleven et Speil, hvori Guds underfulde Huusholdning og Christendommens Sandhed klarlig lader sig tilsyne. Den Bestyrkelse i Troen, som her bydes, er hartad ligesaa nødtørftig for Læg og Lærd nuomtide, som Bibelens Læsning i Luthers Dage. Det var Nordboen *Tyge Rothe*, som først med et skarpt Syn ret opdagede denne herlige Lægedom for et redeligt tvivlende Hjerte; og det er sømmeligt, at den først i Norden bliver hver Mands Eiendom. *Rothes* Samtidige vilde ikke lade sig læge; Gud veed om vore, efter de mange Beviser paa Sygdommens Farlighed, ville det, men prøve det bør vi. Den Fortsættelse, *Snorros Krønike* under disse Omstændigheder burde have, vilde blive en Deel af et ganske andet Verk. Medens da den gamle Islænding med de fagre Sagn glæder sine Frænder i Norges Bygder, vil jeg med Guds Hjælp arbeide paa en kort Udsigt over Verdens Historie for menig Mand; og, læmpes Omstændighederne derefter, vil jeg tillige paa godt, eenfoldigt Dansk skrive en sandfærdig Krønike om Guds Styrelse og Fædrenes Bedrift i Tvillingriget.

Med den Bøn, at Directionen ei vredes over, at jeg har brugt, jeg haaber ikke misbrugt, Høisammes Taalmaaighed, og med det varme Ønske, at Gud vil velsigne Be|A:42ostræbelserne til Nordens Opreisning og Held, med skyldig Underdanighed og Høiagtelse

N.F.S. Grundtvig,

Medlem af det Kongelige Selskab for
Norges Vel".

(Løbe-No. 384).